

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Nacionalni viri mednarodnega zasebnega prava v Romuniji vključujejo ustavo, naslov VII civilnega zakonika in zakonik o civilnem postopku, razne posebne zakone, ki se nanašajo na mednarodno zasebno pravo o tujih državljanih, družbe, poslovni register in državljanstvo.

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

Konvencije Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu v zvezi s civilnim postopkom, odpravo zahteve za overitev listin, vročanjem listin, pridobivanjem dokazov, olajšanjem dostopa do pravnega varstva, civilnopravnimi vidiki mednarodnega protipravnega odvzema otrok, varstvom otrok, posvojitvi, izbiro sodišča in preživninskimi obveznostmi.

Konvencije Sveta Evrope o trgovinski arbitraži, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb o skrbništvu nad otroki, obvestilih o tujem pravu, posvojitvi, pravnem statusu otrok, rojenih v zunajzakonski skupnosti, in državljanstvu.

Konvencije Združenih narodov o vprašanih pravic žensk in otrok, izterjave preživnine za otroke v tujini, arbitraže, imunitete, prevoza, intelektualne lastnine, nepogodbenih obveznosti, civilne odgovornosti za škodo, povzročeno z onesnaženjem, vkrcanja, zastaralnih rokov in prodajnih pogodb.

1.3 Glavne dvostranske konvencije

Romunija je sklenila pogodbe o pravni pomoči v civilnih zadevah z Albanijo, Alžirijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Češko, Egiptom, Francijo, Grčijo, Italijo, Južno Korejo, Kitajsko, Kubo, Madžarsko, Makedonijo, Marokom, Moldavijo, Mongolijo, Poljsko, Rusijo, Sirijo, Slovaško, Slovenijo, Srbijo, Španijo, Tunizijo, Turčijo, Ukrajino in Združenim kraljestvom.

2 Izvajanje kolizijskih pravil

Na uporabo tujega prava za pravno razmerje z mednarodnim elementom se lahko sklicuje sodišče na lastno pobudo ali zadevna stranka.

Sodišče lahko na podlagi svoje dejavne vloge na lastno pobudo sproži vprašanje in zahteva, da stranke razpravljajo o uporabi tujega prava, če romunsko kolizijsko pravilo napotuje nanj. Poleg tega se lahko vsaka zainteresirana stranka v skladu z načelom dostopnosti na sodišču sklicuje na tuje pravo.

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

Tuje pravo vključuje določbe materialnega prava (vključno s kolizijskimi pravili), razen če so se stranke odločile za tuje pravo, in primere tujega prava, ki se uporabljajo za obliko pravnih aktov in pogodbenih obligacijskih razmerij, ter druge posebne primere, določene v mednarodnih konvencijah, katerih pogodbenica je Romunija, pravu Evropske unije ali zakonih.

Kadar tuje pravo napotuje nazaj na romunsko pravo ali pravo druge države, se uporablja romunsko pravo, če ni izrecno določeno drugače.

Glej člena 2559 in 2560 civilnega zakonika.

2.2 Zavračanje

Tuje pravo vključuje določbe materialnega prava (vključno s kolizijskimi pravili), razen če so se stranke odločile za tuje pravo, in primere tujega prava, ki se uporabljajo za obliko pravnih aktov in pogodbenih obligacijskih razmerij, ter druge posebne primere, določene v mednarodnih konvencijah, katerih pogodbenica je Romunija, pravu Evropske unije ali zakonih.

Kadar tuje pravo napotuje nazaj na romunsko pravo ali pravo druge države, se uporablja romunsko pravo, če ni izrecno določeno drugače.

Glej člena 2559 in 2560 civilnega zakonika.

2.3 Sprememba navezne okoliščine

Primeri, ko se kljub spremembi navezne okoliščine še vedno uporablja staro pravo, vključujejo pravo zadnjega državljanstva (sklep o ugotovitvi domnevne smrti, odsotnosti ali pogrešanosti), pravo, ki na datum rojstva otroka ureja učinke zakonske zveze otrokovih staršev (starševstvo v zakonski zvezi), in nacionalno pravo otroka od datuma njegovega rojstva (starševstvo zunaj zakonske zveze).

Primeri, ko kljub spremembi navezne okoliščine staro pravo prevlada nad novim pravom, vključujejo pravo države, kamor je bilo premoženje odpredeljeno (odpredeljeno premoženje), in pravo, ki velja v kraju prebivališča/registriranega sedeža stranke, ki je dolžna opraviti značilno izpolnitev za sklenitev pogodbe (določitev najtesnejših povezav, ki bi jih pomenila pogodba).

Primeri, ko se ob spremembi navezne okoliščine lahko uporablja novo ali staro pravo, vključujejo pravo kraja, v katerem je premoženje v času nastopa pravnega dejstva, na podlagi katerega je nastala ali prenehala pravica (ustanovitev, prenos ali prenehanje stvarnih pravic), pravo, ki se uporablja v času in kraju, v katerem se izvedejo oblike oglaševanja (premoženje, ki je bila prej premeščena ali bo pozneje premeščena v drugo državo), in pravo države, v kateri je premoženje v začetku obdobja posesti ali kamor je premeščeno (priposestvanje).

Primeri, ko se ob spremembi navezne okoliščine uporablja ugodnejše pravo, vključujejo spremembo državljanstva v zvezi z dopolnitvijo polnoletnosti in starševstvo zunaj zakonske zveze (dvojno državljanstvo otroka ob rojstvu).

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Tuje pravo se ne uporablja, če je v nasprotju z javnim redom na podlagi romunskega mednarodnega zasebnega prava (če na primer povzroči stanje, ki je nezdružljivo s temeljnimi načeli romunskega prava ali prava Evropske unije in s temeljnimi človekovimi pravicami) ali če je postalo izvršljivo zaradi izogibanja romunskemu pravu. Če tuje pravo ne velja, se uporablja romunsko pravo.

Izjemoma se pravo, določeno v skladu z nacionalnimi pravili o mednarodnem zasebnem pravu, ne uporabi, če je povezava pravnega razmerja s tem pravom zelo šibka. V tem primeru se uporabi pravo z najtesnejšo povezavo s pravnim razmerjem.

Prednost imajo obvezne določbe romunskega prava za urejanje pravnega razmerja z mednarodnim elementom. Obvezne določbe prava druge države se prav tako lahko neposredno uporabijo za urejanje pravnega razmerja z mednarodnim elementom, če je pravno razmerje tesno povezano s pravom zadevne države in če je to potrebno zaradi zakonitih interesov strank.

Glej člena 2564 in 2566 civilnega zakonika.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Vsebinsko tujega prava ugotovi sodišče na podlagi potrdil, pridobljenih od državnih organov, ki so ga predpisali, z izvedenskim mnenjem ali na drug ustrezen način. Od stranke, ki se sklicuje na tuje pravo, se lahko zahteva, naj dokaže njegovo vsebino.

Glej člen 2562 civilnega zakonika, člen 30 Zakona št. 189/2003 o mednarodni pravni pomoči v civilnih zadevah, Evropsko konvencijo o obvestilih o tujem pravu iz Londona leta 1968 in dvostranske pogodbe, sklenjene z državami iz točke 1.3.

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

Vsebina pravnega akta se ugotovi na podlagi prava, ki ga izberejo stranke ali njegov avtor. Stranke lahko izberejo pravo, ki se uporablja za celotni pravni akt ali samo njegov del.

Če pravo ni izbrano, se uporablja pravo države, s katero je pravni akt najtesneje povezan (pravo države, v kateri ima običajno prebivališče ali registriran sedež stranka, ki je dolžna opraviti značilno izpolnitev, ali avtor pravnega akta), in, če ni mogoče določiti tega prava, pravo, ki velja v kraju, v katerem je bil sklenjen pravni akt.

Formalne zahteve glede pravnega akta določa pravo, ki ureja njegovo vsebino. Za akt se šteje, da je veljaven, če izpolnjuje pogoje iz prava, ki velja v kraju, v katerem je bil sestavljen, prava državljanstva ali prava kraja običajnega prebivališča osebe, ki se je strinjala z njim, ali prava, ki se uporablja v skladu z mednarodnim zasebnim pravom organa, ki preverja veljavnost pravnega akta.

Pravo, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja, se določi v skladu z določbami prava Evropske unije, za zadeve, ki ne sodijo v njihovo področje uporabe, pa v skladu z domačimi določbami o pravu, ki se uporablja za zadevni pravni akt, če ni v mednarodnih konvencijah ali posebnih določbah določeno drugače.

Glej člene od 2640 do 2646 civilnega zakonika.

3.2 Nepogodbene obveznosti

Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, se določi v skladu z določbami prava Evropske unije, za zadeve, ki ne sodijo na njihovo področje uporabe, pa v skladu s pravom, ki ureja vsebino prejšnjega pravnega razmerja med strankami, če ni v mednarodnih konvencijah ali posebnih določbah določeno drugače.

Zahtevke za odpravo škode, ki temeljijo na kršitvah zasebnosti in osebnostnih pravic, ureja po izbiri oškodovanca pravo države, v kateri ima oškodovanec običajno prebivališče, države, v kateri je nastal škodljiv učinek, ali države, v kateri ima običajno prebivališče ali registrirani sedež oseba, ki je povzročila škodo.

Pravico do odgovora v primeru kršitev v zvezi z osebnostjo ureja pravo države, v kateri je bila publikacija objavljena ali program oddajan.

Glej člena 2641 in 2642 civilnega zakonika.

3.3 Osební status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Ime fizične osebe ureja njeno nacionalno pravo. Določitev otrokovega imena ob rojstvu ureja pravo države, katere državljanstvo imata oba starša in otrok, ali pravo države, v kateri je otrok rojen in živi od rojstva.

Stalno prebivališče fizične osebe ureja nacionalno pravo.

Zakonski stan in pravno sposobnost fizičnih oseb ureja njihovo nacionalno pravo. Posebne primere nesposobnosti, povezane z določenim pravnim razmerjem, ureja pravo, ki se uporablja za to pravno razmerje. Začetek in konec osebnosti določa nacionalno pravo fizične osebe.

Skrb za fizično osebo s polno pravno sposobnostjo ureja pravo države, kjer je njeno običajno prebivališče na datum določitve skrbništva ali na datum, ko je sprejet drug zaščitni ukrep.

Glej člene 2570, od 2572 do 2576 in od 2578 do 2579 civilnega zakonika.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

3.4.1 Določitev razmerij med starši in otroki

Starševstvo v zakonski zvezi ureja pravo, ki ureja splošne učinke zakonske zveze otrokovih staršev ob rojstvu otroka. Če je bila zakonska zveza razvezana ali razveljavljena pred rojstvom otroka, se uporablja pravo, ki je urejalo učinke zakonske zveze na datum njene razveze ali razveljavitve. To se uporablja tudi za zanikanje očetovstva otroka, rojenega v zakonski zvezi, in za določitev otrokovega imena.

Starševstvo zunaj zakonske zveze ureja nacionalno pravo otroka ob datumu rojstva, ki se uporablja za priznanje starševstva in njegovih učinkov ter za izpodbijanje priznanja starševstva. Če ima otrok poleg romunskega še vsaj eno državljanstvo, se uporablja pravo državljanstva, ki je zanj najugodnejše.

Glej člene od 2603 do 2606 civilnega zakonika.

3.4.2 Posvojitev

Materialne pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za posvojitev, določa nacionalno pravo posvojitelja in posvojenca. Posvojitelj in posvojenec morata prav tako izpolnjevati pogoje, ki so obvezni za obe ureditvi, kot je določeno v obeh nacionalnih pravih. Materialne pogoje, ki jih morata izpolniti zakonca, ki skupaj posvojita otroka ali če en zakonec posvoji otroka drugega zakonca, določa pravo, ki ureja splošne učinke zakonske zveze.

Učinke posvojitve, razmerja med posvojiteljem in posvojenecem ter prenehanje posvojitve ureja nacionalno pravo posvojitelja ali, če sta oba zakonca posvojitelja, pravo, ki ureja splošne učinke zakonske zveze.

Obliko posvojitve ureja pravo države, v kateri je bila izvedena.

Glej člene od 2607 do 2610 civilnega zakonika.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

3.5.1 Zakonska zveza

Pogoje za sklenitev zakonske zveze določa nacionalno pravo vsakega od bodočih zakoncev v času sklenitve zakonske zveze.

Obliko sklenitve zakonske zveze ureja pravo države, v kateri je sklenjena.

Pravo, ki ureja pravne zahteve za sklenitev zakonske zveze, se uporablja tudi za neveljavnost zakonske zveze in učinke take neveljavnosti.

Za splošne učinke poroke se uporablja pravo običajnega skupnega prebivališča zakoncev ali, če tega ni, pravo skupnega državljanstva zakoncev. Če zakonca nimata skupnega državljanstva, se uporablja pravo države, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena.

Glej člene od 2585 do 2589 civilnega zakonika.

3.5.2 Zunajzakonska skupnost in partnerstvo

3.5.3 Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

Romunija uporablja uredbo Rim III.

V skladu z nacionalnim pravom lahko zakonca na podlagi medsebojnega dogovora izbereta eno od naslednjih vrst prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze, in sicer pravo države, v kateri imata običajno skupno prebivališče na datum sklenitve dogovora o izbiri prava, ki se uporablja, pravo države, v kateri sta imela zadnje običajno skupno prebivališče, če na datum sklenitve dogovora o izbiri prava, ki se uporablja, tam prebiva vsaj eden od njiju, pravo države, katere državljan je eden od zakoncev, pravo države, v kateri sta prebivala vsaj tri leta, ali romunsko pravo.

Dogovor o izbiri prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze, se lahko sklene ali spremeni najpozneje na datum, ko je bila zadeva predložena organu, pristojnemu za odločanje o razvezi zakonske zveze. Vendar se lahko sodišče seznanji z dogovorom, ki sta ga sklenila zakonca, najpozneje na prvem naroku za glavno obravnavo, na katerega sta stranki ustrezno pozvani.

Če zakonca ne izbereta prava, se za razvezo zakonske zveze uporablja pravo države, v kateri imata zakonca na datum vložitve zahteve za razvezo zakonske zveze običajno skupno prebivališče, ali, če nimata običajnega skupnega prebivališča, pravo države, v kateri sta imela zakonca zadnje običajno skupno prebivališče, če na datum vložitve zahteve za razvezo zakonske zveze tam prebiva vsaj eden od njiju, ali, če to ni mogoče, pravo skupnega državljanstva zakoncev na datum vložitve zahteve za razvezo zakonske zveze ali, če zakonca nimata skupnega državljanstva, pravo zadnjega skupnega državljanstva zakoncev, če je vsaj eden od njiju ohranil to državljanstvo na datum vložitve zahteve za razvezo zakonske zveze, v vseh drugih primerih pa romunsko pravo.

Pravo, ki ureja razvezo zakonske zveze, se ustrezno uporablja tudi za prenehanje življenjske skupnosti.

Glej člene od 2597 do 2602 civilnega zakonika.

3.5.4 Preživninske obveznosti

Pravo, ki se uporablja za preživninske obveznosti, se določi v skladu z določbami prava Evropske unije (člen 2612 civilnega zakonika).

3.6 Premoženska razmerja med zakoncema

Premoženjska razmerja med zakoncema ureja pravo, ki ga izbereta zakonca (pravo običajnega prebivališča enega od zakoncev na datum izbire prava, pravo državljanstva katerega koli od zakoncev na datum izbire prava ali pravo prvega običajnega skupnega prebivališča po sklenitvi zakonske zveze). To ureja ukrepe javne objave in izvršljivost zoper tretje osebe, na podlagi prava, ki velja v kraju sklenitve, pa tudi formalnosti, potrebne za sklenitev predporočne pogodbe.

Dogovor o izbiri prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, se lahko sklene pred sklenitvijo zakonske zveze, ob njeni sklenitvi ali med trajanjem zakonske zveze.

Formalne pogoje določa pravo, ki je izbrano za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, ali pravo, ki velja v kraju, v katerem je bil sklenjen dogovor. Če zakonca nista izbrala prava, ki se uporablja za njuna premoženjska razmerja, se uporablja pravo, ki ureja splošne učinke zakonske zveze.

Glej člene od 2590 do 2596 civilnega zakonika.

3.7 Oporoke in dedovanje

Romunija uporablja Uredbo (EU) št. 650/2012.

V nacionalnem pravu dedovanje ureja pravo države, v kateri je imel zapustnik v času smrti običajno prebivališče.

Posameznik lahko kot pravo, ki se uporablja za dedovanje, izbere pravo države, katere državljan je. Če se izbere pravo, ki se uporablja, to ureja obstoj in veljavnost soglasja, izraženega z izjavo o izbiri prava, ki se uporablja.

Šteje se, da so priprava, sprememba ali preklic oporoke veljavni, če izpolnjujejo veljavne formalne zahteve bodisi na dan priprave, spremembe ali preklica oporoke bodisi ob smrti oporočitelja v skladu z nacionalnim pravom oporočitelja, pravom običajnega prebivališča, pravom, ki velja v kraju, v katerem je bil dokument pripravljen, spremenjen ali preklican, pravom, ki velja v kraju, v katerem je nepremičnina, ali pravom sodišča ali organa, ki vodi postopek prenosa podedovanega premoženja.

Če je v skladu s pravom, ki se uporablja za dedovanje, zapuščina ležeča (ni dediča), se premoženje na ozemlju Romunije prenese na romunsko državo v skladu z romunskim pravom o dodelitvi ležečega premoženja.

Glej člene od 2633 do 2636 civilnega zakonika.

3.8 Stvarne pravice

Pravo, ki velja v kraju, kjer je premoženje (*lex rei sitae*), ureja zadeve, kot so posest, lastninska pravica in druge stvarne pravice na premoženju, vključno z zavarovanji, (ob nastopu lastninske pravice) priposestvanje, (v času nastopa pravnega dejstva, na podlagi katerega je nastala, se spremenila ali prenehala pravica) nastanek, prenos ali prenehanje stvarnih pravic na premoženju, katerega lokacija se je spremenila, (ob sklenitvi zastavne pogodbe za premičnino) pogoji veljavnosti, oglaševanja in učinkov zastave za premičnino, oblike oglaševanja in ustanovitve pravic, povezanih z nepremičnino, ter (v času kraje /izvoza ali v času terjatve) terjatve za ukradeno ali nezakonito izvoženo premoženje.

Premoženje v tranzitu ureja pravo države, iz katerega je poslano.

Za vzpostavitev, prenos in prenehanje stvarnih pravic nad prevoznim sredstvom se uporablja pravo zastave, pod katero pluje plovilo, ali pravo države registracije zrakoplova, ali pravo, ki se uporablja za organizacijski status prevoznega podjetja, v primeru železniških ali cestnih vozil v njegovi lasti.

Izdajo delnic ali obveznic v registrirani ali prinosniški obliki ureja pravo, ki se uporablja za organizacijski status pravne osebe, ki jih izda.

Vzpostavitev, vsebino in prenehanje veljavnosti avtorske pravice za intelektualno stvaritev ureja pravo države, v kateri je bila prvič objavljena.

Vzpostavitev, vsebino in prenehanje veljavnosti pravic industrijske lastnine ureja pravo države, v kateri je bila vložena vloga za deponiranje ali registracijo.

Glej člene od 2613 do 2632 civilnega zakonika.

3.9 Insolventnost

Pravo, ki se uporablja, je določeno v Zakonu št. 85/2014 o insolventnosti in postopkih za preprečevanje insolventnosti, s katerim se omogoča izvajanje Uredbe (ES) št. 1346/2000.

Zadnja posodobitev: 13/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.